

TS. NGUYỄN TRỌNG BÌNH

HÀNH CHÍNH CÔNG VÀ QUẢN TRỊ CÔNG

**MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN
VÀ THỰC TIỄN**

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

TS. NGUYỄN TRỌNG BÌNH

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

HÀNH CHÍNH CÔNG VÀ QUẢN TRỊ CÔNG

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

(Sách tham khảo)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT
Hà Nội - 2018

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Năm 1887, Tạp chí *Chính trị học* của Mỹ đã đăng bài viết “Nghiên cứu hành chính học” của Thomas W. Wilson (1856-1924). Giới nghiên cứu đều thống nhất cho rằng, bài viết này đánh dấu sự ra đời của khoa học hành chính công. Kể từ khi ra đời đến nay, khoa học hành chính công đã trải qua các thời kỳ phát triển khác nhau. Việc phân chia các giai đoạn phát triển của khoa học hành chính công vẫn còn nhiều quan điểm khác nhau, song có hai điểm mà giới nghiên cứu đều có sự đồng thuận, đó là: (i) các giai đoạn phát triển đã bổ sung, phát triển lý luận hành chính công của thời kỳ trước, từ đó làm cho khoa học này ngày càng hoàn thiện, đáp ứng tốt nhu cầu, đòi hỏi của thực tiễn quản lý hành chính nhà nước; (ii) chuyển từ quản lý công mớì sang quản trị công là một xu thế chủ đạo của hành chính công trên thế giới hiện nay.

Cuốn sách *Hành chính công và quản trị công - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn* giới thiệu một số lý thuyết điển hình của hành chính công và quản trị công; đặc biệt là tập trung giới thiệu các lý thuyết của hành chính công và quản trị công hiện đại, có sự ảnh hưởng lớn cả về phương diện lý luận và thực tiễn trên thế giới hiện nay. Đồng thời, cuốn sách cũng

đề cập một số vấn đề về cải cách hành chính và đổi mới quản trị công ở Việt Nam hiện nay.

Mục đích của cuốn sách là giới thiệu tới độc giả các lý thuyết mới, quan trọng, có sự ảnh hưởng lớn đối với lý luận và thực tiễn hành chính công trên thế giới hiện nay, vốn chưa được giới thiệu và nghiên cứu một cách đầy đủ và hệ thống ở Việt Nam. Đây cũng là một vấn đề lý luận và thực tiễn đặc biệt quan trọng cần được quan tâm, nghiên cứu, nhất là trong bối cảnh việc nghiên cứu, tham khảo và vận dụng một cách sáng tạo các lý thuyết, lý luận về hành chính công, quản trị công ở trên thế giới vào thực tiễn cải cách hành chính và đổi mới quản trị quốc gia ở nước ta hiện đang là một vấn đề hết sức cần thiết.

Do cuốn sách đề cập vấn đề khá rộng, một số luận điểm, nhận định của tác giả có giá trị tham khảo tốt, song cũng còn ý kiến, nhận xét còn cần tiếp tục được nghiên cứu, tranh luận. Rất mong bạn đọc góp ý kiến để lần xuất bản sau nội dung sách hoàn thiện hơn.

Xin giới thiệu cuốn sách cùng bạn đọc.

Tháng 01 năm 2018

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

I

TỪ HÀNH CHÍNH CÔNG TRUYỀN THỐNG ĐẾN QUẢN LÝ CÔNG MỚI

1. Hoàn cảnh ra đời, cơ sở lý luận và đặc điểm của hành chính công truyền thống

Hành chính công truyền thống ra đời năm 1887 và phát triển đến mức độ hoàn chỉnh vào những năm 1930. Đặc trưng quan trọng nhất của hành chính công truyền thống chính là coi hành chính nhà nước là chủ thể duy nhất trong quản lý xã hội. Trước những hạn chế, bất cập của hành chính công truyền thống, vào những năm 1960, lý luận hành chính công mới ra đời. Tuy lý luận hành chính công có nhiều nội dung rất quan trọng, nhưng sự ảnh hưởng của nó đối với thực tiễn cải cách hành chính của các nước phát triển vào thời điểm lúc bấy giờ lại không lớn. Ảnh hưởng thật sự đối với thực tiễn cải cách chính phủ ở các nước phát triển lại là lý luận quản lý công mới. Lý luận quản lý công mới dựa trên cơ sở lý thuyết sự lựa chọn công. Đặc điểm quan trọng nhất của lý luận quản lý công mới đó là chủ trương phát huy vai trò của thị trường và doanh nghiệp trong cung ứng dịch vụ công trên cơ sở chuyển đổi chức năng của hành chính nhà nước từ vai trò “người chèo thuyền” sang vai trò “người lái thuyền”.

MỤC LỤC

	Trang
Lời Nhà xuất bản	5
I. TỪ HÀNH CHÍNH CÔNG TRUYỀN THỐNG ĐẾN QUẢN LÝ CÔNG MỚI	7
1. Hoàn cảnh ra đời, cơ sở lý luận và đặc điểm của hành chính công truyền thống	7
1.1. Hoàn cảnh ra đời của lý luận hành chính công truyền thống	8
1.2. Cơ sở lý luận của hành chính công truyền thống	12
1.3. Đặc điểm của hành chính công truyền thống	17
1.4. Một số nhận xét	25
2. Sự ra đời và chủ trương chủ yếu của lý luận hành chính công mới	26
2.1. Sự ra đời và phát triển của lý luận hành chính công mới	26
2.2. Sự phê phán của lý luận hành chính công mới đối với hành chính công truyền thống và nội dung cơ bản của lý luận hành chính công mới	28
2.3. Một số nhận xét	39

3. Lý luận lựa chọn công cộng	40
3.1. Hạn chế và khiếm khuyết của nhân tố “phi thị trường”	40
3.2. Giải pháp để hạn chế khiếm khuyết của nhân tố “phi thị trường”	51
3.3. Một số đánh giá và nhận xét	54
4. Hiệu quả thực thi chính sách công và các nhân tố tác động	56
4.1. Chất lượng chính sách và hiệu quả thực thi chính sách công	56
4.2. Đối tượng chính sách và hiệu quả thực thi chính sách	59
4.3. Cơ quan thực thi chính sách và hiệu quả thực thi chính sách	61
5. Hoàn cảnh ra đời và nội dung chủ yếu của quản lý công mới	64
5.1. Hoàn cảnh ra đời của lý luận quản lý công mới	64
5.2. Nội dung và chủ trương chủ yếu của quản lý công mới	68
5.3. Một số vấn đề tranh luận	77
6. Đánh giá chung	82
II. TỪ LÝ LUẬN PHỤC VỤ CÔNG MỚI ĐẾN LÝ LUẬN QUẢN TRỊ CÔNG	83
1. Lý luận phục vụ công mới	84
1.1. Hoàn cảnh ra đời của lý luận phục vụ công mới	84
1.2. Nội dung chủ yếu của lý luận phục vụ công mới	85

2. Lý luận hành chính công hậu hiện đại	92
2.1. Sự phê phán của lý luận hành chính công hậu hiện đại đối với lý luận hành chính công truyền thống	92
2.2. Chủ trương của lý luận hành chính công hậu hiện đại	99
2.3. Một số nhận xét	104
3. Lý luận kiến tạo xã hội	105
3.1. Sự phê phán của lý luận kiến tạo xã hội đối với hành chính công truyền thống	105
3.2. Hành chính công - quá trình kiến tạo xã hội	108
3.3. Thực hiện quản trị dân chủ - bản chất của lý luận kiến tạo xã hội	115
4. Mô hình xã hội của chính sách công	117
4.1. Từ “thiết kế lý tính” đến “thiết kế xã hội” trong hoạch định chính sách công	117
4.2. “Mô hình xã hội” của hoạch định chính sách công	131
5. Lý luận quản lý giá trị công	149
5.1. Cơ sở lý luận của lý luận quản lý giá trị công	149
5.2. Quan niệm và đặc trưng của giá trị công	151
5.3. Phương thức để hành chính công thực hiện tốt giá trị công	155
5.4. Một số đóng góp của lý luận quản lý giá trị công	160
6. Quản trị công và quản trị tốt	165
6.1. Hoàn cảnh ra đời và nội dung chủ yếu của lý luận quản trị công	165

6.2. Hoàn cảnh ra đời và đặc trưng của quản trị tốt	181
---	-----

7. Tổ chức xã hội trong quản trị công 197

7.1. Quan niệm và một số đặc trưng cơ bản của tổ chức xã hội	197
--	-----

7.2. Chức năng của tổ chức xã hội trong quản trị công	200
---	-----

8. Đánh giá chung 215

III. CẢI CÁCH HÀNH CHÍNH VÀ ĐỔI MỚI QUẢN TRỊ CÔNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY 217

1. Nội hàm và đặc trưng của nền hành chính phục vụ 217

1.1. Nội hàm của nền hành chính phục vụ	217
---	-----

1.2. Một số đặc trưng của nền hành chính phục vụ	233
--	-----

2. Xu thế biến đổi của hành chính nhà nước Việt Nam hiện nay 246

2.1. Từ nền hành chính “toàn năng” sang nền hành chính “có hạn”	246
---	-----

2.2. Từ nền hành chính thiên về cai trị sang nền hành chính phục vụ	249
---	-----

2.3. Từ nền hành chính coi trọng sự cưỡng chế đơn phương sang nền hành chính chú trọng sự tương tác, đối thoại và thuyết phục	251
---	-----

2.4. Từ một nền hành chính “bảo mật thông tin” sang một nền hành chính công khai, minh bạch	253
---	-----

2.5. Từ hành chính kinh nghiệm sang hành chính khoa học	254
2.6. Từ thể chế hành chính chưa thật sự theo nguyên tắc dân chủ - pháp quyền sang thể chế hành chính dân chủ - pháp quyền	256
2.7. Từ một nền hành chính chưa thật sự thực hiện tốt trách nhiệm công sang một nền hành chính trách nhiệm công	259
3. Đổi mới thể chế quản trị công ở Việt Nam hiện nay	261
3.1. Nền quản trị công dân chủ, lấy công dân làm trung tâm	262
3.2. Nền quản trị công công khai, minh bạch	264
3.3. Nền quản trị công đảm nhận tốt trách nhiệm công	265
3.4. Nền quản trị công thực hiện tốt công bằng xã hội	266
3.5. Nền quản trị công hiệu quả	267
3.6. Nền quản trị công có sự tham gia	268
3.7. Nền quản trị công pháp quyền	270
3.8. Nền quản trị công có năng lực	270
4. Tăng cường vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân và tổ chức xã hội trong quản trị địa phương ở Việt Nam hiện nay	272
4.1. Nhận thức chung về vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân và các tổ chức xã hội trong quản trị địa phương	272

4.2. Đổi mới phương thức hoạt động của chính quyền địa phương và yêu cầu đặt ra đối với việc phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân và các tổ chức xã hội trong quản trị địa phương	274
4.3. Tăng cường vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân và các tổ chức xã hội trong quản trị địa phương hiện nay	275
5. Cải cách hành chính và đổi mới thể chế quản trị công ở Việt Nam theo tinh thần Văn kiện Đại hội lần thứ XII của Đảng	286
5.1. Mục tiêu của cải cách hành chính và sứ mệnh của hành chính nhà nước	286
5.2. Điều chỉnh chức năng của hành chính nhà nước	287
5.3. Kết cấu của chủ thể quản trị quốc gia	289
5.4. Đổi mới cơ chế vận hành theo hướng “mở” và dân chủ	292
5.5. Đổi mới phương thức phục vụ	302
5.6. Cải cách tổ chức, bộ máy và đổi mới công tác xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức	303
5.7. Xây dựng và hoàn thiện thể chế hành chính dân chủ - pháp quyền	306
6. Đánh giá chung	308
<i>Tài liệu tham khảo</i>	<i>309</i>